

РЕШЕНИЕ

№ 8080

гр. София, 01.05.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 74 СЪСТАВ, в публично заседание на седми февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: МАРИЯ Т. ДОЛАПЧИЕВА

при участието на секретаря ЦВЕТЕЛИНА ИВ. ЯНАКИЕВА
като разглежда докладваното от МАРИЯ Т. ДОЛАПЧИЕВА Гражданско дело
№ 20221110110177 по описа за 2022 година

и за да се произнесе, взе предвид следното:

Й. Б. С. е предявила срещу С, а в условията на евентуалност срещу м, осъдителни искове с правно основание чл. 181, ал. 1, пр. 2, вр. чл. 142, ал. 1, т. 2 Зм за заплащане на сумата в размер на **2 400,74 лева**, представляваща легова равностойност на полагаща се на ищцата и неосигурена от ответника храна за периода от 01.02.2019 г. до 14.07.2019 г., от 01.11.2019 г. до 18.11.2019 г., от 01.12.2020 г. до 31.01.2022 г. /общо 19 пълни месеца и 2 непълни месеца/, ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба – 25.02.2022 г., до окончателното плащане, с правно основание чл. 189, ал. 8 Зм за заплащане на сумата в размер на **70 лева**, представляваща незаплатена сума за пътни разходи по време на ползване на платен годишен отпуск през 2019 г. и 2021 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба – 25.02.2022 г., до окончателното плащане, както и с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД за заплащане на сумата в размер на **305,01 лева**, представляваща обезщетение за забава в размер на законната лихва върху главницата за легова равностойност на полагаща се на ищцата и неосигурена от ответника храна, начислена за периода от 28.02.2019 г. до 24.02.2022 г.

Ищецът Й. Б. С. твърди, че в периода от 2012 г. до момента е изпълнявала различни длъжности в структурите на м – първоначално в гд „о“, а след това и в гд „н“. Посочва, че след конкурс, със заповед № 8121К-2165/07.06.2016 г. на министъра на вътрешните работи, е назначена на длъжността „началник на група „Човешки ресурси – 02 РУ“ в 03 сектор „Човешки ресурси - районни управления и обекти по допълнителен щат“ към ОЧР в С (с). Твърди, че със заповед № 8121К-5335/27.12.2016 г. на министъра на вътрешните работи е преназначена на длъжността „старши експерт в сектор „Човешки ресурси - районни управления и обекти по допълнителен щат“ към ОЧР в с. Посочва, че от 15.01.2019 г. на министъра на вътрешните работи е била временно преназначена на длъжността „началник на 03 сектор „Човешки ресурси – районни управления и обекти по допълнителен щат“ към ОЧР в с за срок от 16.01.2019 г. до 15.01.2020 г., включително. Сочи още, че междувременно със заповед № 8121К-11073/09.07.2019 г. на министъра на вътрешните работи, след конкурс, е назначена на длъжността „старши експерт“ в 03 сектор „Човешки ресурси - районни управления и обекти по допълнителен щат“ към ОЧР в с, която заема и към настоящия момент. Поддържа, че до 01.06.2016 г. на основание чл. 181, ал. 1 Зм, вр. чл. 4 от Наредба № 8121з-773/01.07.2015 г. за условията и реда за осигуряване на храна или леговата равностойност на служителите на м и чл. 189, ал. 8 Зм ежесечно е получавала леговата

равностойност на полагащата се храна, както и веднъж годишно еднократна сума за пътни разходи по време на платен годишен отпуск, като след този момент изплащането на процесните вземания е било преустановено. Прави искане за осъществяване на косвен съдебен контрол по смисъла на чл. 17 ГПК по отношение на чл. 1 от Наредба № 8121з/773/01.07.2015 г. при твърдението, че посочената разпоредба е нищожна. Прави искане за осъществяване на косвен съдебен контрол по смисъла на чл. 17 ГПК по отношение на чл. 1 от Наредба № 8121з/773/01.07.2015 г. при твърдението, че посочената разпоредба е нищожна. Твърди, че през процесните периоди левовата равностойност на храната е в размер на 120 лева месечно, определен със съответните ежегодни заповеди на министъра на вътрешните работи, като общата стойност за процесния период се равнява на сумата от 2 400,74 лева. Сочи, че разпоредбата на чл. 141, ал. 1 Зм е приложима и по отношение на държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 Зм, какъвто е била тя през процесния период, независимо, че съгласно чл. 142, ал. 4 Зм статутът се урежда от ЗДСл. Отделно от това поддържа, че независимо от факта, че е упражнила правото си да ползва платен годишен отпуск, по време на който на основание чл. 189, ал. 8 Зм има право да получи еднократна сума за пътни разходи в размер на 35 лева годишно, но такава също не е изплащана през процесния период – за 2019 г. и 2021 г. Твърди, че претендираните суми не представляват част от месечното възнаграждение, поради което същите не са изплащани заедно с него. Поддържа, че разпоредбата на чл. 67, ал. 12 ЗДСл не намира приложение, доколкото претендираните суми, се следват на служителите на м в рамките на тяхното материално и социално осигуряване, като същите не представляват възнаграждение или част от заплатата. Предвид изложеното отправя искане за присъждане в нейна полза на процесните суми, които да бъдат заплатени от С като предпочитан ответник, а при условията на евентуалност и от м като евентуален ответник. Претендира и разноски.

В срока по чл. 131 ГПК е постъпил отговор на исковата молба от С, с който оспорва исковете. Твърди, че исковете са недопустими, поради липса на пасивна процесуална легитимация. Оспорва през процесния период ищцата да е заемала длъжност, за която се предвижда ежемесечното заплащане на левовата равностойност на безплатна храна и ежегодното такова на сума за пътни разходи по време на ползване на платен годишен отпуск. Посочва, че статутът на ищцата се урежда от ЗДСл, който не регламентира възможност за заплащане на левова равностойност на храна на служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 Зм. Поддържа, че осигуряването на безплатна храна или левовата равностойност се дължи на служители, изпълняващи служебни дейности със специфичен характер по смисъла на чл. 2 от Наредба № 8121з-773/01.07.2015 г., каквито ищцата не е изпълнявала. По така изложените доводи моли за отхвърляне на предявените искове. Претендира и разноски.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК е постъпил отговор на исковата молба и от евентуалния ответник Министерство на вътрешните работи, с който оспорва искове като недопустими поради липсата на пасивна процесуална легитимация, доколкото ищцата се явява служител при предпочитания ответник с, който притежава самостоятелна правосубектност, тъй като е самостоятелно юридическо лице, чийто директор е второстепенен разпоредител с бюджетни кредити. Допълва, че с начислява и изплаща възнагражденията и обезщетенията, свързани с изпълнението на службата, в която ищцата е назначена, поради което счита, че не следва да отговаря по предявените искове, а легитимиран ответник по тях се явява самата дирекция. По същество излага съображения за неоснователност на исковете, тъй като през процесния период статутът на ищцата, попадаща в категорията на служителите по чл. 142, ал. 1, т. 2 Зм, се урежда от ЗДСл, който не предвижда възможност за изплащане на левовата равностойност на храна, с оглед на което на същата не е заплащана такава. Оспорва искането на ищцата по реда на чл. 17, ал. 2 ГПК, тъй като съдът не следва да се произнася по валидността на Наредба № 8121з-733/01.07.2015 г., която като подзаконов нормативен акт се явява извън приложното поле на тази норма. Излага съображения за неоснователност и на претенцията на ищцата за заплащане еднократно на сума за пътни разходи по време на платен годишен отпуск. Изрично заявява, че през исковите периоди на ищцата не са изплащани суми за пътни разходи по време на ползване на платен годишен отпуск, както и левовата равностойност на неосигурена храна, тъй като в качеството на държавен служител по чл. 142, ал. 1, т. 2 Зм такива не се следват. Оспорва и акцесорната претенция за заплащане на обезщетение за забава. По изложените съображения моли предявените искове да бъдат отхвърлени. Претендира и разноски.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства по свое убеждение и съобразно чл. 235 ГПК във връзка с посочените от страните доводи, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Съгласно чл. 181 Зм на служителите на м се осигурява храна или левовата □ равностойност. Следователно основателността на иска се обуславя от установяване от ищеца наличието на служебно правоотношение с ответника в рамките на исковия период, по силата на което ищецът е работил при него като държавен служител, основанието за дължимост на претендираната сума и нейния размер.

Между страните не се спори, а и от приетите по делото писмени доказателства се установява наличието на служебно правоотношение, в рамките на което през процесния период ищцата Й. С. е заемала длъжността „началник на 03 сектор „Човешки ресурси – районни управления и обекти по допълнителен щат“ към отдел Човешки ресурси при с, съответно „старши експерт“ в 03 сектор „Човешки ресурси - районни управления и обекти по допълнителен щат“ към ОЧР при с, както и че е полагала труд през исковия период на посочената длъжност. Не е спорно и че в рамките на исковия период на ищцата не е заплащана левова равностойност на храната, както и ежегодна еднократна сума за пътни разходи по време на ползване на платен годишен отпуск. Така посочените обстоятелства са отделени за безспорни и ненуждаещи се от доказване с доклада по делото, поради което и съдът приема същите са установени.

Съдът намира, че в случая с оглед данните относно заеманите от ищцата длъжности пасивно легитимиран да отговаря по предявените искове се явява именно посоченият като предпочитан ответник – С. Този извод се обуславя при съобразяване на разпоредбата на чл. 61, ал. 2 КТ, съгласно която за длъжности, определени в закон или в акт на Министерския съвет, трудовият договор се сключва от по-горестоящия спрямо работодателя орган, като в тези случаи трудовото правоотношение се създава с предприятието, в което е съответната длъжност. Тя е приложима по аналогия и при действието на ЗДСл и другите закони, уреждащи държавна служба, когато служебното правоотношение възниква от акт на компетентен орган по назначението, който е част от структурата на едно учреждение, но служебното правоотношение се осъществява в рамките на друго такова. Между страните не се спори, а и доказателствата сочат, че между ищцата и с през исковите периоди е съществувало служебно правоотношение, по силата на което тя е заемала посочените длъжности. Следователно се налага извод, че в случая легитимиран да отговаря по предявените искове е именно посоченият предпочитан ответник по делото – С.

Основните спорни по делото въпроси са 1. дали обстоятелството, че в процесния период ищцата е била държавен служител по смисъла на чл. 2, ал. 1 ЗДСл означава, че статутът ѝ се урежда единствено от ЗДСл или ЗДСл се прилага единствено, доколкото в специалния Зм не са предвидени изключения, касаещи статута на лицето, заемащо служебно правоотношение и 2. кои са служителите на м, на които се следва храна или левовата □ равностойност съобразно правната уредба на Зм /в сила от 28.11.2014 г./ и подзаконовите нормативни актове относно прилагането на Зм.

Неоснователни са възраженията на ответната страна, че статутът на служителите по чл. 142, ал. 1, т. 2 Зм се определя изключително от ЗДСл. Действително в чл. 142, ал. 4 Зм е посочено, че статутът на държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 се урежда със ЗДСл, но тази разпоредба следва да се тълкува във връзка с чл. 1 Зм, който има характер на обща разпоредба, определяща предметния обхват на закона и съгласно който Зм урежда принципите, функциите, дейностите, управлението и устройството на м и статута на служителите в него. Разпоредбата на чл. 1 Зм представлява общо положение, като разпоредбите на закона в отделните глави и раздели следва да се тълкуват с оглед и във взаимовръзка с нея. Следователно и ЗДСл е приложим относно статута на държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 Зм само и единствено при липсата на изрично специално правило в Зм, което би дерогирало общия закон. Изключването изцяло на статута на държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 Зм от приложното му поле би противоречало на основните принципи на управление на държавната служба в м, посочени в чл. 141 Зм.

На следващо място съдът намира, че разпоредбата на чл. 181, ал. 1 Зм не съдържа ограничение относно служителите от системата на м, на които следва да се осигури храна или левовата □ равностойност. Съгласно чл. 181 Зм на служителите на м се осигурява храна

или левовата □ равностойност – т. е. на всички служители на м. Не обуславя извод в обратен смисъл Наредба № 8121з-773 от 1.07.2015 г. за условията и реда за осигуряване на храна или левовата □ равностойност на служителите на м. В чл. 1 от същата е посочено, че с нея се определят условията и редът за осигуряване на храна или левовата □ равностойност на служителите на м по чл. 142, ал. 1, т. 1 и 3 Зм и по § 86 от преходните и заключителните разпоредби на ЗИД на Зм. Законът обаче не делегира на министъра на вътрешните работи да определя кои лица следва да получават храна или парична равностойност, а единствено възлага с подзаконов нормативен акт да се определят условията и редът за предоставяне на сумите и доволствията по чл. 181, ал. 1–3 Зм /ал. 4 на чл. 181 Зм/. В този смисъл за определяне кои лица имат право на безплатна храна или левова равностойност съдът следва да изходи единствено и само от Зм.

Освен буквалното и граматическо тълкуване на чл. 181, ал. 1 Зм следва да бъдат взети предвид и принципите на управление на държавната служба в м и най-вече тези за забрана за дискриминация и обективност. Приемането на тълкуването на закона, посочено от ответника, би поставило дългогодишни държавни служители от системата на м в неравностойно положение спрямо другите служители, които са назначени по трудово правоотношение, респ. – по служебно правоотношение по Зм. Така, възможно е сходни длъжности да се заемат, както по трудово правоотношение, така и по служебно по чл. 142, ал. 1, т. 2 Зм. Не би отговаряло на принципите и духа на закона тълкуване, при което за сходни длъжности на лицата по трудови правоотношения, се осигурява храна или изплаща левова равностойност, а на тези по служебно правоотношение по чл. 142, ал. 1, т. 2 Зм – не. Нещо повече - съгласно § 69 от ПЗР на Зм (в сила от 1.02.2017 г.) служебните правоотношения на държавните служители в м, за които се прилага § 86 от ЗИД на Зм и които към датата на влизане в сила на този закон заемат длъжности за държавни служители с висше образование и притежаващи висше образование, с изключение на тези от Медицинския институт на м и на тези по § 70, ал. 1, т. 1, се преобразуват в служебни правоотношения по ЗДСл, считано от датата на влизане в сила на този закон. На тези служители, на които по силата на закона правоотношенията се преобразуват на служебни такива по ЗДСл, също се дължи левова равностойност на храната по чл. 181, ал. 1 Зм – така, изрично § 69, ал. 6 от ПЗР на Зм. Следователно Зм изрично урежда, че в хипотези на преобразуване по силата на закона на правоотношенията със служителите в такива по чл. 142, ал. 1, т. 2 Зм се дължи левова равностойност за неосигурена храна. Същото следва да бъде и разрешението при сключването на служебно правоотношение по чл. 142, ал. 1, т. 2 Зм след проведен конкурс, предвид разпоредбата на чл. 181, ал. 1 Зм и справедливото и равно третиране на работниците и служителите в системата на Зм. Ето защо съдът намира, че на ищцата в качеството ѝ служител по чл. 142, ал. 1, т. 2 Зм се дължи храна или левова равностойност.

Не се твърди и не са ангажирани доказателства от ответника да е предоставил храна или изплатил левовата □ равностойност на ищцата за процесния период. Наредба № 8121з-773 от 1.07.2015 г. за условията и реда за осигуряване на храна или левовата □ равностойност на служителите на м, Заповед № 8121з-1716 от 28.12.2018 г. на министъра на вътрешните работи, Заповед № 8121з-1464 от 31.12.2019 г. на министъра на вътрешните работи, Заповед № 8121з-1410 от 30.12.2020 г. на министъра на вътрешните работи, както и Заповед № 8121з-1723 от 31.12.2021 г. на министъра на вътрешните работи касаят единствено служителите на м по чл. 142, ал. 1, т. 1 и 3 и ал. 3 от Зм. Доколкото обаче съдът намира, че се дължи левова равностойност за неосигурена храна и на служителите по чл. 142, ал. 1, т. 2 Зм и предвид липсата на правна уредба относно нейния размер, следва по аналогия съответно приложение да намерят именно правилата на посочените подзаконови нормативни актове. Ето защо и на основание чл. 4 от Наредбата от 01.07.2015 г. във връзка със заповедите на министъра на вътрешните работи на ищцата за процесния период се дължи ежемесечно левова равностойност за неосигурена храна в размер на 120 лева. Между страните не се спори, а и от доказателствата по делото се установява, че през исковите периоди ищцата е била на полагала труд. Следователно дължимото обезщетение за неосигурена храна за периода от 01.02.2019 г. до 14.07.2019 г., от 01.11.2019 г. до 18.11.2019 г., от 01.12.2020 г. до 31.01.2022 г. /общо 19 пълни месеца, 14 дни от м. юли 2019 г., от които 10 работни дни и 18 дни от м. ноеми 2019 г., от които 12 работни дни/ се равнява на сумата в общ размер на 2400,74 лева. При това положение така предявеният иск се явява основателен

и следва да бъде уважен в пълния му предявен размер. Като законова последица върху главницата следва да се присъди и претендираната законна лихва от дата на подаване на исковата молба /25.02.2022 г./ до окончателното изплащане.

По иска с правно основание чл. 86, ал.1 ЗЗД:

Предвид основателността на главния иск, основателна се явява и акцесорната претенция за обезщетение за забава в размер на законната лихва. В случая вземанията са с определен падеж на изпълнение - до 27-мо число на съответния месец видно от приетите по делото Вътрешни правила за заплатите на държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 Зм, утвърдени със заповед от 31.01.2019 г. на министъра на вътрешните работи. Следователно с изтичането на срока (от 28-мо число на съответния месец) ответникът е изпадал в забава по отношение плащането на вземането за паричната равностойност за храна за всеки месец. Определено по реда на чл. 162 ГПК дължимото обезщетение за забава върху установения дължим общ размер на главницата от 2400,74 лева за периода от 28.02.2019 г. до 24.02.2022 г. възлиза на сумата в размер на 305,01 лева, в какъвто размер е и претенцията на ищцата. При това положение предявеният акцесорен иск се явява основателен и следва да бъде уважен изцяло.

По иска с правно основание по чл. 189, ал. 8 Зм:

Съгласно разпоредбата на чл. 189, ал. 8 Зм ежегодно на служителите в м се изплаща еднократно сума за пътни разходи по време на платен годишен отпуск при условия и в размер, определени със заповед на министъра на вътрешните работи.

Следователно основателността на иска се обуславя от установяване от ищеца наличието на следните предпоставки: наличието на служебно правоотношение с ответника в рамките на исковия период, по силата на което ищецът е работил като държавен служител при него; основанието за дължимост на претендираната сума; нейния размер.

Както бе посочено, не е налице спор между страните относно наличието на служебно правоотношение между тях през исковия период. Видно от представените по делото заповед № 8121з-636/30.09.2014 г. и заповед № 8121з-842/14.11.2014 г., издадени от министъра на вътрешните работи /л. 139 и л. 141 от делото/, размерът на еднократната сума за пътни разходи възлиза на 35 лева. Съгласно заповедта от 30.09.2014 г. сумата се изплаща веднъж през календарна година при използване на платен годишен отпуск от служителя. На следващо място, от приетите по делото писмени доказателства (платежни бележки) и от неоспорената и приета справка, издадена от ответника с, за използван платен годишен отпуск от ищцата през 2019 г., 2020 г., 2021 г. /л. 316 /, се установява, че ищцата е упражнила правото си да ползва платен годишен отпуск през 2019 г. и 2021 г. При това положение и доколкото по делото безспорно се установи наличието на служебно правоотношение между нея и предпочитания ответник С, по силата на което е работила като държавен служител при последния, се налага извод, че на същата се дължи еднократно сума за пътни разходи по време на платен годишен отпуск, която за исковия период – за 2019 г. и за 2021 г. възлиза на сумата в общ размер на 70 лева или по 35 лева за всяка от двете календарни години. Ответникът не твърди и не ангажира доказателства да е заплатил същата, поради което се налага извод за основателност и на предявения иск по чл. 189, ал. 8 Зм в пълния му предявен размер, поради което същият следва да бъде уважен изцяло, ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба – 25.02.2022 г. до окончателното плащане.

По разноските:

При този изход на спора на основание чл. 78, ал. 1 ГПК право на разноси има ищцата, като в нейна полза следва да бъдат присъдени претендираните такива за платено адвокатско възнаграждение в размер на 600 лева.

На основание чл. 78, ал. 6 ГПК ответникът С следва да бъде осъден да заплати по сметка на СРС дължимата държавна такса в размер на 111,03 лева.

Воден от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА С, БУЛСТАТ , и адрес гр. София, ул. „Антим I“ № 5, да заплати на Й. Б. С., ЕГН ***** и адрес гр. София, ж.к. „Люлин“, бл. 276, вх. Е, ет. 5, ап. 21, на основание чл. 181, ал. 1, пр. 2, вр. чл. 142, ал. 1, т. 2 Зм сумата в размер на **2 400,74 лева**, представляваща легова равностойност на полагаща се на ищцата и неосигурена от ответника храна за периода от 01.02.2019 г. до 14.07.2019 г., от 01.11.2019 г. до 18.11.2019 г. и от 01.12.2020 г. до 31.01.2022 г. /общо 19 пълни месеца и 2 непълни месеца/, ведно със законната лихва от 25.02.2022 г. до окончателното плащане, на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД сумата в размер на **305,01 лева**, представляваща обезщетение за забава в размер на законната лихва за периода от 28.02.2019 г. до 24.02.2022 г. върху главницата за легова равностойност на полагаща се на ищцата и неосигурена от ответника храна, на основание чл. 189, ал. 8 Зм сумата в размер на **70 лева**, представляваща незаплатена сума за пътни разходи по време на ползване на платен годишен отпуск през 2019 г. и 2021 г., ведно със законната лихва от 25.02.2022 г. до окончателното плащане, както и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата в размер на **600 лева** – разноси по делото.

ОСЪЖДА С, БУЛСТАТ , и адрес гр. София, ул. „Антим I“ № 5, да заплати по сметка на Софийски районен съд на основание чл. 78, ал. 6 ГПК сумата в размер на **111,03 лева** - държавна такса.

Решението може да бъде обжалвано пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____